

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่
โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ประกอบการเขียนผังมโนคติ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

The Development Science learning management plan of force and motion Inquiry
Teaching Method with Concept Mapping for Developing Critical
Thinking Abilities of Matayomsuksa 1 Students.

นงนุช ปานสนาม¹ และ ผศ.ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี²

Nongnuch Pansanam¹ and Asst.Prof.Dr Wiwat Petsri²

นักศึกษาสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี¹

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี²

Student of Program Curriculum and Instruction, Graduate School, Ratchathani University¹

Thesis Advisor, Faculty of Education, Graduate School, Ratchathani University²

Email : Pansanam1941@gmail.com

Received July 1, 2022; Revised October 26, 2022; Accepted December 15, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบการเขียนผังมโนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนทุ่งศรีเมืองวิทยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 12 คน ได้มาจากการโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบการเขียนผังมโนคติ และ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยมี 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 3) แบบประเมินความพึงพอใจ 2 ด้าน จำนวน 30 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ

t-test แบบ Dependent Samples

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบการเขียนผังมโนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 81.08/83.61 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบการเขียนผังมโนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องแรงและการเคลื่อนที่ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบการเขียนผังมโนคติ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) S.D = 0.49

คำสำคัญ : กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบการเขียนผังมโนคติ

Abstract

The purposes of this research were 1) study the efficiency and effectiveness index of science learning management plan of force and motion Inquiry Teaching Method with Concept Mapping for Developing Critical Thinking Abilities of Matayomsuksa 1 Students. 2) to compare the student's Science learning achievement about Science learning management plan of force and motion Inquiry Teaching Method with Concept Mapping for Developing Critical Thinking Abilities of Matayomsuksa 1 students before and after learning. And 3) study the Satisfaction with learning management of force and motion, Research samples were 12 Students of Matayomsuksa 1 Thungsriruangwittaya School Semester 1, Academic Year 2020 selected by Purposive Sampling. The Instruments used for collectine data were 1) Inquiry Teaching Method with Concept Mapping for Developing Critical Thinking Abilities. 2) The multiple-choice achievement test has 4 options of 30 items. 3) Satisfaction assessment form has 2 aspects for 30 items. The Statistics for data analysis were mean, percentage, standard deviation and t-test for dependent samples.

The research findings were as follows;

1. Science learning management plan of force and motion Inquiry Teaching Method with Concept Mapping for Developing Critical Thinking Abilities of Matayomsuksa 1 Students Efficient 81.08/83.61 Which is higher than the specified criteria.

2. The student's Science learning achievement about force and motion Inquiry Teaching Method with Concept Mapping for Developing Critical Thinking Abilities of Matayomsuksa 1 Students at .05 level of statistical significance.

3. Satisfaction with learning management of force and motion Inquiry Teaching Method with Concept Mapping for Developing Critical Thinking Abilities of Matayomsuksa 1 Students The students were satisfied at the highest level. ($\bar{X}$ = 4.64) S.D = 0.49

Keywords : Inquiry Teaching Method with Concept Mapping for Developing Critical Thinking Abilities.

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) วางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุข โดยมีสุขภาวะและสุขภาพที่ดี ครอบครัวอบอุ่น ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต แนวทางการพัฒนาคนดังกล่าว มุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะ และความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, หน้า 1) ซึ่งแนวทางดังกล่าว สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกอย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และความรู้ทักษะ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 หน้า 4) โดยเฉพาะเรื่องของวิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมปัจจุบันและอนาคต เพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับทุกคนทั้งในชีวิตประจำวันและการงานอาชีพต่าง ๆ ตลอดจนเทคโนโลยี เครื่องมือ เครื่องใช้ และผลผลิตต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิต และการทำงานเหล่านี้ล้วนเป็นผลของความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และศาสตร์อื่น ๆ วิทยาศาสตร์ช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาวิธีคิด ทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ วิจัย มีทักษะที่สำคัญในการค้นคว้าหาความรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลหลากหลายและมีประสิทธิภาพที่ตรวจสอบได้ วิทยาศาสตร์เป็นวัฒนธรรมของโลกสมัยใหม่ ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge based society) ดังนั้น ทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ เพื่อที่มีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์และมีคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 6)

วิทยาศาสตร์ เป็นศาสตร์ในการพัฒนาความสามารถของมนุษย์ ทำให้มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้ (เกียรติศักดิ์ ชินวงศ์, 2544 หน้า 13) วิทยาศาสตร์ช่วยให้มนุษย์เข้าใจเกี่ยวกับโลกที่เป็นอยู่ ช่วยให้มนุษย์ศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ ความเข้าใจด้วยวิธีการต่าง ๆ (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 3) วิทยาศาสตร์จึงเป็นวัฒนธรรมของโลกสมัยใหม่ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์จึงไม่ใช่สอนเนื้อหาอย่างเดียว แต่ผู้เรียนจะต้องได้กระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 1) เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาในอนาคตได้โดยเฉพาะการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการคิดได้ดี โดยเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องสืบค้น เสาะหา สืบค้นคำตอบ และค้นคว้าด้วยวิธีการต่าง ๆ จนทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและเกิดการรับรู้ความรู้นั้นอย่างมีความหมาย และเชื่อมโยงความรู้ที่เพิ่งค้นพบนั้นไปสู่ปัญหาใหม่ที่ยังสงสัยนำไปสู่การสำรวจและค้นหา เสาะหาความรู้ต่อไปไม่หยุดยั้ง ทำให้ผู้เรียนฝึกคิดให้ลึกซึ้ง หรือกว้างไกลมากขึ้นกว่าเดิมจะช่วยให้สามารถพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงได้ดียิ่งขึ้น นั่นคือการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั่นเอง (สมบัติ การจนารักษ์, 2549 หน้า, 11) ซึ่งการสอนโดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เป็นวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการปฏิบัติกิจกรรมของการเรียนการสอน และมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2548, หน้า 14-15) ได้ทำการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์โดยเน้นการสอนแบบกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ การสร้างสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์และฝึกกระบวนการต่าง ๆ ซึ่งเป็นการเตรียมให้ผู้เรียนเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่พบในชีวิตจริง รู้จักมองอนาคต มองทิศทางที่ควรเลือกได้อย่างเหมาะสม (บุญเชิด ชุมพล, 2547, หน้า 2) ซึ่งเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูวิทยาศาสตร์ ในการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ กระบวนการเหล่านี้ สามารถพัฒนาได้อย่างดี ในขณะที่นักเรียนกำลังเรียนรู้เนื้อหาต่าง ๆ โดยสอดแทรกแนวคิดและกิจกรรมเข้าไปในขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน เพราะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ต้องใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ในการตรวจสอบสมมุติฐานต่าง ๆ (ลววรรณ โหมแพน, 2550, หน้า 2)

การเรียนการสอนในปัจจุบันนักเรียนต้องมีความรู้ และความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดอย่างเป็นระบบ การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างมีเหตุผล โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยครูมีหน้าที่จัดบรรยากาศการสอนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและนักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างอิสระ และการเรียนรู้การเขียนผังมโนคติ เป็นการเรียนรู้โดยฝึกกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบตามขั้นตอน เน้นกระบวนการที่ให้นักเรียนจัดระบบ และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งที่ได้เรียนรู้ ทำให้เกิดความคิดรวบยอดและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำช่วยเหลือ สนับสนุนให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพในการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ยังคงไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร สาเหตุอาจมาจากวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นด้านความรู้ทางวิทยาศาสตร์ แต่ยังไม่ให้ความสำคัญกับกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทั้ง ๆ ที่กระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองและสามารถนำไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำรงชีวิตได้ (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 219) ทั้งนี้สาเหตุมาจากทั้งตัวผู้เรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน กล่าวคือ ปัญหาด้านผู้เรียนส่วนใหญ่ขาดกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแสวงหาความรู้ (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2551, หน้า 53) ส่วนปัญหาที่เกิดจากผู้สอนพบว่า การจัดการเรียนรู้อยู่ในรูปแบบการสอน

และสื่อที่มีประสิทธิภาพสำหรับใช้ฝึกกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อย่างแท้จริง จึงไม่สามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้ส่งผลให้การเรียนรู้ของผู้เรียนไม่บรรลุตามเป้าหมาย ดังนั้น การจัดกิจกรรมการสอนวิทยาศาสตร์เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามความมุ่งหวังของหลักสูตรได้ ครูผู้สอนควรเน้นการฝึกกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และมีนวัตกรรมที่ทันสมัยประกอบการสอน เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และมีนวัตกรรมที่ทันสมัยประกอบการสอน เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการสร้างความรู้ ประกอบกับสังคมปัจจุบัน เป็นสังคมแห่งข้อมูลข่าวสาร มีความรู้ใหม่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องรวดเร็ว ทำให้ผู้เรียนต้องเกิดทักษะการเป็นผู้แสวงหาความรู้และเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา รวมทั้งต้องรู้จักการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารให้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ตลอดจนการพัฒนาตนเองและสังคมอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540, หน้า 41)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบการเขียนผังมโนคติสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบการเขียนผังมโนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สมมติฐานของการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบการเขียนผังมโนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ให้อยู่ในระดับมาก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ เป็นเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ จำนวน 11 ชั่วโมง ได้แก่

แรงและผลที่เกิดจากแรง	2 ชั่วโมง
การวัดแรง	2 ชั่วโมง
ประเภทของแรง	2 ชั่วโมง
ตำแหน่งของวัตถุ	3 ชั่วโมง
อัตราเร็วและความเร็ว	2 ชั่วโมง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ศูนย์พัฒนาเครือข่ายคุณภาพที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวนโรงเรียน 8 โรงเรียน จำนวน 85 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนทุ่งศรีเมืองวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 12 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

- 3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่
- 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้

4. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ระหว่างเดือน กันยายน พ.ศ.2563 ถึงเดือน พฤศจิกายน พ.ศ.2563

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบการเขียนผังมโนคติ จำนวน 5 แผน จำนวน 11 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย มี 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
3. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบการเขียนผังมโนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบการเขียนผังมโนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80 โดยการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบการเขียนผังมโนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Samples กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05
3. วิเคราะห์หาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบการเขียนผังมโนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบการเขียนผังมโนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบการเขียนผังมโนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 81.08/83.61 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องแรงและการเคลื่อนที่ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบการเขียนผังมโนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องแรงและการเคลื่อนที่ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบการเขียนผังมโนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) S.D = 0.49

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบการเขียนผังมโนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากผลการวิจัยสามารถนำประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายมีดังต่อไปนี้

1) แผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องแรงและการเคลื่อนที่ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบการเขียนผังโนคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.83 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 72.78 นักเรียนมีคะแนนระหว่างเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 แผนเฉลี่ยเท่ากับ 16.13 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.08 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.08 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.61 และแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 81.08/83.61 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดเนื่องจาก

1.1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีกระบวนการสร้างตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบและวิธีการที่เหมาะสม คือ ได้ศึกษาหลักสูตร มีการวิเคราะห์หลักสูตรและเนื้อหา ศึกษาแนวทางในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ลงมือสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามที่ได้ศึกษา แล้วนำแผนการจัดการเรียนรู้เสนออาจารย์ที่ปรึกษานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขทั้งในด้านแผนการจัดการเรียนรู้โดยรวม จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม สื่อและการประเมินผล ซึ่งผลจากการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด แล้วนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างไปทดลองใช้ เพื่อหาคุณภาพให้เครื่องมือมีคุณภาพก่อนที่จะนำไปทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่างจึงมีผลทำให้แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจึงถือว่าเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉันทนา กล้าสำโรง (2550, หน้า 123-124) ได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน และความสามารถคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT และแบบสืบเสาะหาความรู้ ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง สารในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT และแบบสืบเสาะหาความรู้ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 80.54/78.97 และ 77.19/76.78 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 75/75

1.2) เนื้อหา แรงและการเคลื่อนที่ เป็นเนื้อหาที่มีกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติเหมาะสมกับขั้นตอนกระบวนการแบบสืบเสาะหาความรู้ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนที่เป็นไปตามขั้นตอนอย่างครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา นิยมพระยา และสาทิพย์ ยะฟู (2558 หน้า 393) ได้ศึกษาผลการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้ชุดการสอนประกอบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า ผลการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้พบว่าผลการเรียนการสอนดำเนินการได้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนให้ความสนใจ และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างสนุกสนาน

1.3) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือผู้เรียนได้ร่วมกันวางแผนการปฏิบัติการงานร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองและกลุ่มทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย มีความกระตือรือร้นในการเรียนช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะทางสังคมส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 13-15) มาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบการเขียนผังโนคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยการสืบเสาะหาความรู้และใช้กระบวนการคิดเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้เข้ากับประสบการณ์หรือความรู้เดิมได้อย่างเหมาะสม สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในเรื่องอื่น ๆ และชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา นิยมพระยา และสาทิพย์ ยะฟู (2558, หน้า 393) ได้ศึกษาผลการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้ชุดการสอนประกอบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกัญญาณิมีต มะกรุดอินทร (2560, หน้า 314) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้พันธุกรรมรายวิชาวิทยาศาสตร์ (ว 23101) โดยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้พันธุกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ (ว 23101) โดยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แรงและการเคลื่อนที่ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบการเขียนผังมโนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.49 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการสอนของครู คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.56 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อการสอน คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.41 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมที่คำนึงถึงตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมที่น่าสนใจและเกิดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญานิมิตร มะกรุดอินทร์ (2560, หน้า 314) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้พันธุกรรมรายวิชาวิทยาศาสตร์ (ว 23101) โดยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้พันธุกรรมรายวิชาวิทยาศาสตร์ (ว 23101) โดยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้อยู่ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.65)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบการเขียนผังมโนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 ควรแนะนำวิธีการใช้แบบฝึกทักษะกับนักเรียนให้เข้าใจก่อนเริ่มทำการเรียน และในการจัดกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มมีนักเรียนที่มีความสามารถเก่ง ปานกลาง และอ่อนคละกัน เพื่อให้เกิดการช่วยเหลือและกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจค้นคว้าหาความรู้มากขึ้น

1.2 ควรมีการเตรียมนักเรียนให้คุ้นเคยกับการเรียนการสอน โดยการเขียนผังมโนคติเสียก่อน โดยใช้บทเรียนอื่น ๆ เมื่อเหมาะสมแล้วจึงดำเนินการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับ การเขียนผังมโนคติในระดับชั้นอื่น

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **แนวทางการนำมาตรฐานหลักสูตรไปสู่การ**

ออกแบบจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินตามสภาพจริง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กรมวิชาการ. (2545). **ผังมโนทัศน์และสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้**

วิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.

กรมวิชาการ. (2546). **คู่มือหลักสูตรสอน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.**

กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน**

พุทธศักราช 2551 แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ :

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กัญญานิมิตร มะกรุดอินทร์. (2560). **การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หน่วย**

การเรียนรู้พันธุกรรมรายวิชาวิทยาศาสตร์ (ว 23101) โดยวิธีสอนแบบสืบ

เสาะหาความรู้. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

ประณมพร โคตา.(2554).**การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถ**

ในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้

โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้และการเขียนผังมโนคติ.

วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

มนมนัส สุดสิ้น. (2543). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางวิทยาศาสตร์ และความสามารถด้านคิด

วิเคราะห์วิจารณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ประกอบการเขียนผังมโนคติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ลารวรรณ โสมแพน. (2550). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และ

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์. สารนิพนธ์

ศษ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วาสนา นิมพะระยา และสาทิพย์ ยะฟู. (2558). ผลการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้ชุด

การสอนประกอบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏ

นครสวรรค์.

สงบ ลักษณะ. (2533). การเพิ่มคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนในการใช้หลักสูตร

ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2548). เอกสารเผยแพร่รูปแบบการ

เรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้. กรุงเทพฯ : สถาบัน. (เอกสารอัดสำเนา).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แนวทางการประเมินคุณภาพตาม

สภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน
โรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29

The Problem Situation and Development Approach for Safety Management of Students
in Phaiyaisuksa School under The Secondary Education Service Area Office 29

จิระศักดิ์ สิมัด¹ และ ผศ.ดร.เจริญวิญญู สมพงษ์ธรรม²
Jirasak Simad¹ and Asst.Prof.Dr. Charoenwit Sompongtham²

นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี¹
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี²
Student of Program Education Administration, Graduate School, Ratchathani University¹
Thesis Advisor, Faculty of Education, Graduate School, Ratchathani University²
E-mail : jirasaksimad@gmail.com

Received July 1, 2022; Revised October 26, 2022; Accepted December 15, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับสภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน โรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 และเปรียบเทียบสภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงานของครู ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านบริการความปลอดภัย และด้านสวัสดิศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 321 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ .67-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้ออยู่ระหว่าง .43 - .74 มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนเดียว (One-way Analysis of Variance: One-Way ANOVA) การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe's Method) และวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยรวมและรายด้าน ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านบริการความปลอดภัยและด้านสวัสดิศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับส่วนปัญหาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน โดยรวมและรายด้าน ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านบริการความปลอดภัยและด้านสวัสดิศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ
2. การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการความปลอดภัย ของนักเรียนโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยรวมและรายด้านจำแนกตามระดับชั้น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. แนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ได้แก่
 - 3.1 แนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัย ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เรียงลำดับค่าความถี่จากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ มอบความรู้ความเข้าใจให้กับนักเรียนเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

ปรับปรุงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเดิมในโรงเรียนให้มีความแข็งแรงคงทน เช่น สนามเด็กเล่นและจัดทำแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียน ตามลำดับ

3.2 แนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัย ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม เรียงลำดับค่าความถี่จากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ ช่วยกันดูแลรักษาอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ของโรงเรียน ปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมในโรงเรียน เช่น การเคารพกฎของโรงเรียนและการร่วมดำเนินการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของโรงเรียนให้น่าอยู่ ตามลำดับ

3.3 แนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัย ด้านบริการความปลอดภัย เรียงลำดับค่าความถี่จากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ ปรับปรุงรื้อสร้างโรงเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกในการรับส่งนักเรียนให้มีความปลอดภัยน่าเชื่อถือสร้างมาตรฐานในโรงเรียนสู่ระดับสากลในการส่งเสริมคุณภาพ หรือลดอันตรายในโรงเรียนและปรับปรุงสนามกีฬาให้มีความปลอดภัยเหมาะสำหรับการออกกำลังกาย ตามลำดับ

3.4 แนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัย ด้านสวัสดิศึกษา เรียงลำดับค่าความถี่จากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ ศึกษาสภาพและความต้องการของครู ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อพัฒนา การมอบความรู้ความเข้าใจ วิธีการป้องกันตนเองตามสถานการณ์ต่างๆของเด็กแต่ละช่วงวัยและอบรมการส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียน รณรงค์เรื่องความปลอดภัยในโรงเรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากัน ตามลำดับ

คำสำคัญ : สภาพปัญหา, แนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน

Abstract

The objectives of this research were to study the level of problem situations and the development approach for Safety Management of the students in Phaiyaisuksa School under The Jurisdiction of the Secondary Education Service Area Office 29 and to compare the problem situations and the development approach for Safety Management of the students in Phaiyaisuksa School under the Secondary Education Service Area Office 29, classified by the teachers' educational background and working experience in four fields; namely, physical environment, social environment, safety service and educational welfare. The amount of population used in the study was 321 persons. The instruments used for data collection in the research were questionnaires with 5 levels of rating scale in 24 items. The IOC was from .67 to 1.00. The discrimination of each item was at .43 - .74. The entire reliability was at .96. The statistics used for data analysis were the percentage, average, standard deviation, One-way Analysis of Variance: One-Way ANOVA, Sheffe's Method and Content Analysis.

The findings were as follows:

1. The situations of Safety Management of the students in Phaiyaisuksa School under The of the Secondary Education Service Area Office 29 in total and in each aspect were as follows: The aspects of physical environment and social environment were at a much level, while the aspects of safety service and educational welfare were respectively at a middle level. The problems of Safety Management of the students in total and in each aspect were found that; the aspects of physical environment and social environment were at a much level, while the aspects of safety service and educational welfare were respectively at a middle level.

2. The comparison of problem situations in Safety Management of the students in Phaiyaisuksa School under the Secondary Education Service Area Office 29 in total and in each aspect, classified by the order of classes was insignificantly different.

3. The development approach for safety management of the students in Phaiyaisuksa School under the Secondary Education Service Area Office 29 was as follows:

3.1 The first three levels of frequency value of the development approach for safety management in physical environment from the highest to lowest points were as follows: teaching the students about life's safety to live together in society peacefully, improving as well as conserving the environments in the school such as a playground etc. and making a development plan of the physical environments in the school respectively.

3.2 The first three levels of frequency value of the development approach for safety management in social environment from the highest to lowest points were as follows: maintaining the school's equipment and tools following school tradition and culture such as obeying the school's regulations and participating in adjustment of the school's well being so that it will be comfortable to stay respectively.

3.3 The first three levels of frequency value of the development approach for safety management in safety service from the highest to lowest points were as follows: improving the school's van to driving the students to school and picking them up from school comfortably, safely and reliably. creating the universal standard for quality promotion or reducing dangers in the school, and adjusting the stadium to be safe for exercise respectively.

3.4 The first three levels of frequency value of the development approach for safety management in educational welfare from the highest to lowest points were as follows: learning the needs of teachers, guardians and communities, giving the knowledge to the children about how to protect themselves from bad things in various situations and training in the school's healthy promotion as well as campaigning the school's safety, at the same average respectively.

Key words : Problem Situation, development approach for safety management of students

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ การพัฒนาการเมืองและเศรษฐกิจก็ขึ้นอยู่กับการศึกษาซึ่งการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข หลักการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้เน้นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ กรณียกเลิก การทวงศึกษาธิการพุทธศักราช 2544 ที่ว่าหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่เปิดกว้างให้สังคมมีส่วนร่วมและให้อิสระในการจัดการศึกษา เพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน โดยกำหนดแนวการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และสังคมทุกวันนี้มีการนำเทคโนโลยี เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ สารเคมีต่าง ๆ ซึ่งอาจจะมีอันตรายมาใช้ในการผลิตทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้บริโภค ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงให้ความสำคัญต่อการคุ้มครอง ป้องกันแก่นักเรียนทุกคนให้มีความปลอดภัยทั้งร่างกาย และจิตใจ โดยกำหนดให้หน่วยงานทางการศึกษา และโรงเรียนประกันความปลอดภัยให้แก่เด็กทุกคน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนเกิดความพึงพอใจและมั่นใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554, หน้า 3)

โรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด การปฏิบัติงานของโรงเรียนการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทั้งด้านวิชาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านสมรรถนะของผู้เรียนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยมีปัจจัยในการบริหารที่เป็นตัวสนับสนุนทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารงานทั่วไป นอกจากนี้ผู้ปกครองและ

ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 12 ด้าน คือ กำหนดนโยบายและแผน ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี ให้ความเห็นชอบในการจัดทำหลักสูตรกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผน สนับสนุนให้เด็กในเขตบริการได้รับการศึกษา พึงกษสิทธิ์เด็กและพัฒนาเด็กให้เต็มตามศักยภาพ เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหาร ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาและสืบสานวัฒนธรรมของชาติ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงาน แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการ ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย และยังได้เชิญผู้ปกครองมาเป็นวิทยากรพิเศษให้ความรู้กับเด็กอีกด้วย (ผ่องพักตร์ สุดสวาท, 2554, หน้า 2)

สภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและนักเรียน โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้หน่วยงานภาคเอกชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งโดยทางตรงได้แก่การดำเนินการผ่านความร่วมมือในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษา และโดยทางอ้อมได้แก่การให้การสนับสนุนและเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา เป็นต้น ดังนั้นการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคลทุกฝ่ายจึงเป็นสิ่งสำคัญ ในสภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษานั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) (2548) ได้จัดทำคู่มือข้อปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาขึ้น โดยได้กำหนดแนวทางการจัดความปลอดภัยในสถานศึกษาตั้งแต่การจัดความปลอดภัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การจัดการความปลอดภัยในการเดินทาง ไปจนถึงการจัดความปลอดภัยในการเรียนการสอน โดยได้กำหนดเป็นแนวปฏิบัติในแต่ละด้านไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ได้กำหนดกระบวนการจัดการโรงเรียนปลอดภัยไว้ 4 ขั้นตอนนี้ 1) การพัฒนากลุ่มความปลอดภัยโดยให้มีส่วนร่วมในการพัฒนางานความปลอดภัย 2) การค้นหาปัญหาและเหตุการณ์การบาดเจ็บ 3) การมุ่งสร้างความปลอดภัย 6 ด้านคือสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ระบบคุ้มครองเด็กนักเรียน การเดินทางไป-กลับโรงเรียน ความปลอดภัยด้านกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดหลักสูตรความปลอดภัย และแผนฉุกเฉินในโรงเรียน และ 4) การมีนโยบายและแผนงานที่ชัดเจนอย่างต่อเนื่อง (ชฎาพร สุขสิริวรรณ, 2550, หน้า 43)

การดำรงชีวิตของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เสี่ยงต่อความ ไม่ปลอดภัยในชีวิตและขาดการดูแลอย่างแท้จริง ดังเห็นได้จากการมีข่าวเด็กถูกรถทำร้ายร่างกายและจิตใจ การประสบอุบัติเหตุ และการได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต โดยบ่อยครั้งพบว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นในรั้วสถานศึกษา เช่นปัญหาความรุนแรง การประสบอุบัติเหตุจากเครื่องเล่น การได้รับบาดเจ็บจากสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา เป็นต้น ซึ่งที่จริงแล้วสถานศึกษาควรเป็นสถานที่ให้เด็กอยู่อย่างมีความสุขและได้รับการคุ้มครองดูแลด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน แม้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่ ดี สุข และเก่ง แต่การที่ผู้เรียนจะมีคุณลักษณะดังกล่าวได้นั้น ผู้เรียนต้องมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี รวมทั้งการมีชีวิตอยู่อย่างปลอดภัย โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 63 ได้กำหนดให้ โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และจัดความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษา ความปลอดภัยมีความหมายครอบคลุมมากกว่าการไม่เกิดอุบัติเหตุแต่อุบัติเหตุเป็นสาเหตุนำไปสู่การเสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บในเด็ก ซึ่งอุบัติเหตุ หมายถึงอันตรายที่เกิดขึ้นโดยเฉียบพลันและไม่ได้คาดคิดมาก่อน อันเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือการกระทำของมนุษย์ อุบัติเหตุในสถานศึกษามักมาจากความประมาท ขาดการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และสภาวะแวดล้อมของสถานศึกษา (อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์, 2550, หน้า 62)

โรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษาเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ที่จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอวังสามสี จังหวัดอุบลราชธานี มีสภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนเรียน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสภาพแวดล้อมทาง

สังคม ด้านบริการความปลอดภัย ด้านสวัสดิศึกษาและด้านการจัดการเรียนการสอน นับว่าสำคัญจำเป็นมากโดยเฉพาะการวางแผน การดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในการเรียนการสอน การวางแผนหรือแผนงานที่มีประสิทธิภาพนั้นย่อมเกิดจากการกำหนดเป้าหมายและแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจนของผู้บริหาร สถานศึกษา สภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนจะเน้นการจัดสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยซึ่งเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด ห้องประชุม ห้องพยาบาล ห้องน้ำ ห้องส้วม โรงพลศึกษา โรงอาหาร ฯลฯ จะต้องอยู่ในสภาพที่เรียบร้อยไม่ชำรุด พร้อมใช้งานอยู่ตลอดเวลาและเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน จากการสำรวจความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ปัญหาด้านสภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนยังมีส่วนที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหลายด้าน อาทิ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อหรือเป็นอันตรายต่อเด็กนักเรียน (โรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา,2563)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) เกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านบริการความปลอดภัย และด้านสวัสดิศึกษา ซึ่งผลการวิจัยนี้จะทำให้ทราบระดับการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ให้มีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน โรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จำแนกตามระดับชั้น
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29

สมมติฐานการวิจัย

สภาพ ปัญหาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จำแนกตามระดับชั้นแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามแนวความคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 4 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,2552) ประกอบด้วย ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านบริการความปลอดภัย และด้านสวัสดิศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ในโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 รวมนักเรียน จำนวน 321 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-6 ที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 รวมนักเรียน 267 คน โดยการสุ่มแบบเครื่อชั้นมอร์แกน (Stratified sampling) แบ่งเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 36 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 59 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 56 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 40 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 จำนวน 40 คนและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 จำนวน 36 คน

3. ผู้ให้ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัย

โดยใช้การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จำนวน 10 คน

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ตัวแปรต้น คือ สถานภาพระดับชั้นเรียน ประกอบด้วยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 -6

4.2 ตัวแปรตาม คือ สภาพและปัญหาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ประกอบด้วย 1) ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ 2) ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม 3) ด้านบริการความปลอดภัย 4) ด้านสวัสดิศึกษา

5. ระยะเวลาในการศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่อง สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 สรุปสาระสำคัญของผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. สภาพ การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยรวมและรายด้าน ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านบริการความปลอดภัยและด้านสวัสดิศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับและ

ปัญหา การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยรวมและรายด้าน ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านบริการความปลอดภัยและด้านสวัสดิศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบ ปัญหาการจัดการความปลอดภัย ของนักเรียนโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยรวมและรายด้านจำแนกตามระดับชั้น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. แนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ได้แก่

3.1 แนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัย ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เรียงลำดับค่าความถี่จากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ มอบความรู้ความเข้าใจให้กับนักเรียนเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ปรับปรุงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเดิมในโรงเรียนให้มีความแข็งแรงคงทน เช่น สนามเด็กเล่นและจัดทำแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียน ตามลำดับ

3.2 แนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัย ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม เรียงลำดับค่าความถี่จากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ ช่วยกันดูแลรักษาอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ของโรงเรียน ปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมในโรงเรียน เช่น การเคารพกฎของโรงเรียนและการร่วมดำเนินการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของโรงเรียนให้น่าอยู่ ตามลำดับ

3.3 แนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัย ด้านบริการความปลอดภัย เรียงลำดับค่าความถี่จากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ ปรับปรุงรถตู้โรงเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกในการรับส่งนักเรียนให้มีความปลอดภัยน่าเชื่อถือสร้างมาตรฐานในโรงเรียนสู่ระดับสากลในการส่งเสริมคุณภาพ หรือลดอันตรายในโรงเรียนและปรับปรุงสนามกีฬาให้มีความปลอดภัยเหมาะสำหรับการออกกำลังกาย ตามลำดับ

3.4 แนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัย ด้านสวัสดิศึกษา เรียงลำดับค่าความถี่จากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ ศึกษาศาสนาและความต้องการของครู ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อพัฒนา การมอบความรู้ความเข้าใจ วิธีการป้องกันตนเองตาม สถานการณ์ต่างๆของเด็กแต่ละช่วงวัยและอบรมการส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียน รณรงค์เรื่องความปลอดภัยในโรงเรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากัน ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ผู้วิจัยนำประเด็นและข้อค้นพบจากการวิจัยมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิเคราะห์ สภาพ การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่า เรื่อง สภาพ การความปลอดภัยของนักเรียนโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยรวมและรายด้าน ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านบริการความปลอดภัยและด้านสวัสดิศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ เนื่องจากบทบาทของโรงเรียนที่จะต้องรักษาความปลอดภัยให้แก่เด็กนักเรียนตลอดเวลา นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนทั้งนี้รวมทั้งบุคลากรทั้งหมดในโรงเรียนด้วยความปลอดภัยดังกล่าวนี้ถือได้ว่าเป็นความรับผิดชอบของโรงเรียนทั้งผู้บริหารและครูทั้งด้านกฎหมายและศีลธรรมมีมาตรการที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่เด็กนักเรียนนอกจากนั้นยังเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องให้ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับวิธีการรักษาความปลอดภัยในสถานที่ต่างๆทุกสถานการณ์ด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริภาพ ไพบูลย์ (2556, หน้า 12-17) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตจตุจักร ผลการศึกษาเกี่ยวกับสภาพ การจัดการความปลอดภัยใน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตจตุจักร พบว่า 1) ด้านการพัฒนาภูมิทัศน์ความปลอดภัยใน โรงเรียนได้มอบหมายให้มีกลุ่ม / คณะทำงานเป็นผู้รับผิดชอบในสภาพ การจัดการความปลอดภัย 2) ด้านการ ค้นหาปัญหา และเหตุการณ์บาดเจ็บ โรงเรียนใช้สมุดบันทึกในการค้นหาปัญหาและเหตุการณ์ บาดเจ็บในโรงเรียนโดยการค้นหา ปัญหาการบาดเจ็บด้วยการเฝ้าสังเกตและมีการดำเนินการสำรวจสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนเป็นประจำ 2 สัปดาห์ ต่อ 1 ครั้ง 3) ด้านมุ่งสร้างความปลอดภัย 6 ด้าน โรงเรียนมีการดำเนินการสร้างความปลอดภัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในบริเวณบันไดขึ้น - ลง อาคารส่วนด้านระบบคุ้มครองเด็กโรงเรียนมีการประสานกับผู้นำชุมชนเป็นแนวร่วมในการสอดส่องดูแลด้านการเดินทางไปกลับ โรงเรียนมีการจัดระบบการรักษาความปลอดภัยในการเดินทางและกำหนดความรับผิดชอบ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ได้จัดให้มีครู เจ้าหน้าที่ที่ควบคุมดูแลการใช้ห้องปฏิบัติการห้องทดลอง ด้านหลักสูตรความปลอดภัยในโรงเรียนได้ดำเนินการสร้างหลักสูตรการปฐมพยาบาลและการช่วยเหลือ และด้านแผนฉุกเฉินโรงเรียนมีการจัดเตรียมอุปกรณ์ปฐมพยาบาลใน ห้องพยาบาล 4) ด้านมีนโยบาย แผน และกิจกรรมความปลอดภัยโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนมีการกำหนดนโยบาย และแผนความปลอดภัย การใช้อาคารเรียน และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ สำหรับความคิดเห็นต่อการดำเนินสภาพ การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน พบว่ามีความคิดเห็นด้วย อยู่ในระดับมากทุกด้าน

จากผลการวิเคราะห์ ปัญหา การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่า โดยรวมและรายด้าน ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านบริการความปลอดภัยและด้านสวัสดิศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ เนื่องจากการวางแผนการดำเนินงานของผู้บริหารขาดการติดตามและประเมินผลในด้านแก้ไขปัญหาลักษณะเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน จึงก่อให้เกิดปัญหารายด้านตามมา และบทบาทของโรงเรียนที่จะต้องรักษาความปลอดภัยให้แก่เด็กนักเรียนตลอดเวลา นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนทั้งนี้รวมทั้งบุคลากรทั้งหมดในโรงเรียนด้วยความปลอดภัยดังกล่าวนี้ถือได้ว่าเป็นความรับผิดชอบของโรงเรียนทั้งผู้บริหารและครูทั้งด้านกฎหมายและศีลธรรมมีมาตรการที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่เด็กนักเรียนนอกจากนั้นยังเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องให้ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับวิธีการรักษาความปลอดภัยในสถานที่ต่างๆทุกสถานการณ์ด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริภาพ ไพบูลย์ (2556, หน้า 12-17) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน สังกัด

กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตจตุจักร ผลการศึกษาเกี่ยวกับสภาพ การจัดการความปลอดภัยใน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตจตุจักร พบว่า 1) ด้านการพัฒนาความปลอดภัยใน โรงเรียนได้มอบหมายให้กลุ่ม / คณะทำงานเป็นผู้รับผิดชอบ ในสภาพ การจัดการความปลอดภัย 2) ด้านการค้นหาค้นหาปัญหา และเหตุการณ์บาดเจ็บ โรงเรียนใช้สมุดบันทึกในการค้นหาค้นหาปัญหาและ เหตุการณ์ บาดเจ็บในโรงเรียนโดยการค้นหาค้นหาปัญหาการบาดเจ็บด้วยการเฝ้าสังเกตและมีการดำเนินการสำรวจสิ่งแวดล้อมภายใน โรงเรียนเป็นประจำ 2 สัปดาห์ ต่อ 1 ครั้ง 3) ด้านมุ่งสร้างความปลอดภัย 6 ด้าน โรงเรียนมีการดำเนินการสร้างความปลอดภัยด้าน สิ่งแวดล้อมทางกายภาพในบริเวณบันไดขึ้น - ลง อาคารส่วนด้านระบบคุ้มครองเด็กโรงเรียนมีการประสานกับผู้นำชุมชนเป็นแนว ร่วมในการสอดส่องดูแลด้านการเดินทางไปกลับโรงเรียนมีการจัดระบบการรักษาความปลอดภัยในการเดินทางและกำหนดความ รับผิดชอบ ด้านกิจกรรมการเรียนได้จัดให้มีครูเจ้าหน้าที่ควบคุมดูแลการใช้ห้องปฏิบัติการห้องทดลอง ด้านหลักสูตรความปลอดภัย ในโรงเรียนได้ดำเนินการสร้างหลักสูตรการปฐมพยาบาลและการช่วยเหลือ และด้านแผนฉุกเฉินโรงเรียนมีการจัดเตรียมอุปกรณ์ ปฐมพยาบาลใน ห้องพยาบาล 4) ด้านนโยบาย แผน และกิจกรรมความปลอดภัยโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนมีการกำหนด นโยบาย และแผนความปลอดภัย การใช้อาคารเรียน และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ สำหรับความคิดเห็นต่อการดำเนินสภาพ การ จัดการความปลอดภัยในโรงเรียน พบว่ามีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. จากผลการเปรียบเทียบ ปัญหาการจัดการความปลอดภัย เรื่อง สภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการความ ปลอดภัยของนักเรียนโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จำแนกตามระดับชั้น โดยรวม ด้านสวัสดิศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม และด้านบริการความปลอดภัย ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักเรียนให้ความสำคัญต่อ ปัญหาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนเหมือนกัน เพราะปัญหาการจัดการความ ปลอดภัยเป็นอีกหนึ่งภารกิจที่สำคัญมากของโรงเรียนที่ผู้บริหารและครูจะต้องเอาใจใส่ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอันตราย นักเรียนให้ นักเรียนมีความปลอดภัยในทุกวันที่มาโรงเรียนตั้งแต่เข้ามาในโรงเรียนจนถึงเลิกเรียนสอดคล้องกับ สกานต์ ลอมศรี (2558,หน้า 7-11) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนในโรงเรียนพัฒนวิทย์ศึกษา อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่าบริเวณโรงเรียนมีรั้วรอบขอบชิดมีป้ายโรงเรียนชัดเจน มีครูเวรประจำทุกจุด ระหว่าง โรงเรียนเข้าและในช่วงเวลาหลังเลิกเรียน สำหรับสิ่งที่ผู้ปกครองเห็นว่าโรงเรียนไม่มี คือ โรงเรียนไม่มีเศษวัสดุก่อสร้าง ขยะ สิ่งกีด ขวางและวัสดุที่อาจก่อให้เกิดอันตรายกับนักเรียน ไม่มีการล่อลวงละเมิดนักเรียนทั้งทางร่างกายและจิตใจ และไม่มีการนำสื่อลามก อนาจารเข้ามาเผยแพร่ในโรงเรียน ในเรื่องของผู้ปกครองไม่แน่ใจ คือ มีผู้ดูแลห้องพยาบาลตลอดเวลา มีหน่วยงานที่ตรวจสอบการ อุปโภค บริโภคของนักเรียน และบ่อเกรอะ บ่อซึม และบ่อดักไขมันอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ และ สอดคล้องกับ นชนก เสริมบุญครอง (2555,หน้า 15-19) ได้ศึกษาสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนใน เครือสหมณฑล พบว่า สวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนในเครือ สหมณฑลตามความคิดเห็น ผู้ปกครองและครูทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. แนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ได้แก่

3.1 แนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัย ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เรียงลำดับค่าความถี่จากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ มอบความรู้ความเข้าใจให้กับนักเรียนเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ปรับปรุงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเดิมในโรงเรียนให้มีความแข็งแรงคงทน เช่น สนามเด็กเล่นและ จัดทำแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมทาง กายภาพในโรงเรียน ตามลำดับ

3.2 แนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัย ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม เรียงลำดับค่าความถี่จากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ ช่วยกันดูแลรักษาอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ของโรงเรียน ปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมในโรงเรียน เช่น การเคารพ กฎของโรงเรียนและการร่วมดำเนินการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของโรงเรียนให้น่าอยู่ ตามลำดับ

3.3 แนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัย ด้านบริการความปลอดภัย เรียงลำดับค่าความถี่จากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ ปรับปรุงรถตู้โรงเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกในการรับส่งนักเรียนให้มีความปลอดภัยน่าเชื่อถือสร้างมาตรฐานในโรงเรียนสู่

ระดับสากลในการส่งเสริมคุณภาพ หรือลดอันตรายในโรงเรียนและปรับปรุงสนามกีฬาให้มีความปลอดภัยเหมาะสำหรับการออกกำลังกาย ตามลำดับ

3.4 แนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัย ด้านสวัสดิศึกษา เรียงลำดับค่าความถี่จากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ ศึกษาศาสนาและความต้องการของครู ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อพัฒนา การมอบความรู้ความเข้าใจ วิธีการป้องกันตนเองตาม สถานการณ์ต่างๆของเด็กแต่ละช่วงวัยและอบรมการส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียน รณรงค์เรื่องความปลอดภัยในโรงเรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากัน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูได้เล็งให้ความสำคัญต่อแนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัย เป็นอีกหนึ่ง ภารกิจที่สำคัญมากของโรงเรียนที่ผู้บริหารและครูจะต้องเอาใจใส่ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายต่อนักเรียนและนักเรียนมีความ ปลอดภัยในทุกวันที่มาโรงเรียนตั้งแต่เข้ามาในโรงเรียนจนถึงเลิกเรียน สอดคล้องกับ พัทธา กาญจนารัตน์ (2557, หน้า 14-19) ได้ ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 5 ยโสธร ผลการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัย ผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านการ พัฒนากลุ่มความปลอดภัยใน โรงเรียนได้มอบหมายให้หัวหน้างานกิจการนักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบใน แนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัย 2) ด้านการค้นหา ปัญหาและเหตุการณ์บาดเจ็บ โรงเรียนใช้สมุดบันทึกในการค้นหาปัญหา และเหตุการณ์บาดเจ็บโดยมีการค้นหาปัญหาการบาดเจ็บ ด้วยการเฝ้าสังเกต และมีการดำเนินการสำรวจสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนเป็นประจำ ด้านมุ่งสร้างความปลอดภัย 6 ด้าน โรงเรียน ดำเนินการสร้างความปลอดภัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในห้องเรียน ส่วนด้านระบบคุ้มครองเด็กโรงเรียนมีการประสานงาน ร่วมกับท้องถิ่น และผู้ปกครองในการสอดส่องดูแล ด้านการเดินทางไป – กลับ มีครู หัวหน้านักเรียน ตำรวจจราจรดูแลขณะใช้ เส้นทาง กิจกรรม การเรียนมีครูคอยควบคุมดูแล และมีการสร้างหลักสูตรความปลอดภัยในโรงเรียน โดยมีการจัดหลักสูตรการปฐม พยาบาล และการช่วยเหลือและด้านแผนฉุกเฉินมีการเตรียมอุปกรณ์ปฐมพยาบาลให้พร้อม และส่งต่อนักเรียนไปยังโรงพยาบาลที่ ใกล้เคียง 4) ด้านนโยบาย แผน และกิจกรรมความปลอดภัยในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนมีการกำหนดนโยบาย และแผน ความปลอดภัยกิจกรรมการเรียนนอกสถานที่ สำหรับความคิดเห็นต่อการดำเนินแนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัยใน โรงเรียน พบว่ามีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากผลการวิจัย สภาพและปัญหาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านบริการความ ปลอดภัย ด้านสวัสดิศึกษา ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

ดังนั้นโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษาควรให้ความสำคัญกับแนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัย การดำเนินงานในทุกด้าน ของโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ดังนี้

1.1 ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ควรมอบความรู้ความเข้าใจให้กับนักเรียนเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตให้สามารถอยู่ ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ปรับปรุงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเดิมในโรงเรียนให้มีความแข็งแรงคงทน สร้างสนามเด็กเล่น จัดทำ แผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียนและส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม การรับฟังความคิดเห็น การรับฟังข้อมูลข่าวสาร และเห็นความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

1.2 ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ร่วมมือช่วยกันดูแลรักษาอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ของโรงเรียน ปฏิบัติตนตาม วัฒนธรรมในโรงเรียน เคารพกฎของโรงเรียนและการร่วมดำเนินการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของโรงเรียนให้น่าอยู่พร้อมกับ รณรงค์ช่วยกันปลูกต้นไม้สร้างร่มเงาให้กับโรงเรียนและชุมชน

1.3 ด้านบริการความปลอดภัย ปรับปรุงรถตู้โรงเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกในการรับส่งนักเรียนให้มีความปลอดภัยน่าเชื่อถือ สร้างมาตรฐานในโรงเรียนสู่ระดับสากลในการส่งเสริมคุณภาพ หรือลดอันตรายในโรงเรียนและปรับปรุงสนามกีฬาให้มีความ ปลอดภัยเหมาะสำหรับการออกกำลังกาย ช่วยกันดูแลอาคารเรียนและห้องเรียนให้มีความปลอดภัยอยู่เสมอ

1.4 ด้านสวัสดิศึกษา ศึกษาสภาพและความต้องการของครู ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อพัฒนา การมอบความรู้ความเข้าใจ วิธีการป้องกันตนเองตามสถานการณ์ต่างๆของเด็กแต่ละช่วงวัยและอบรมการส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียนพร้อมกับบรรณารักษ์ เรื่องความปลอดภัยในโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึกทั้งครู ผู้บริหาร และผู้ปกครองนักเรียน

2.2 ควรศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนโรงเรียนทั้งเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่กว้างและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนด้านสภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัยต่อไป

2.3 ควรศึกษาพัฒนารูปแบบการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนสู่การปฏิบัติที่ดีในโรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- ชญาพร สุขสิริวรรณ. (2552). คู่มือโรงเรียนปลอดภัย. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยเพื่อส่งเสริมความปลอดภัย และป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี.
- นชนก เสริมบุญครอง. (2554). สวัสดิภาพของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเครือข่ายสงฆ์สมณพล กรุงเทพฯ. ปริญญาโทบริหารการศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผ่องพักตร์ สุดสวาท. (2554). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อ การจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดสุทธาวาส อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัย บูรพา.
- พัชรา กาญจนารัตน์. (2552). สวัสดิศึกษา. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ โรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา. (2563). คู่มือสำหรับผู้ปกครองนักเรียน. อุบลราชธานี : โรงเรียนไผ่ใหญ่ศึกษา.
- สิริภาพ ไพบูลย์. (2553). สภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงาน เขตจตุจักร. รายงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศักยภาพมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สกานต์ ลอมศรี. (2553). การรักษาความปลอดภัยของนักเรียน ในโรงเรียนพัฒนวิทย์ศึกษา อำเภอสนป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. รายงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศักยภาพมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). คู่มือขอปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- อนุชา โมกขะเวส. (2552). 8 จุดอันตรายในโรงเรียน. (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก : <http://www.thaihealth.or.th>.
เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2560.

ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดีเด่น : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลพิบูลมังสาหาร
วิภาควิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
The Outstanding Quality Assurance System in Educational Institutions
: a Case Study of Anuban Phibunmangsahan Vipakvittayakon School
in Ubonratchathani Primary Educational Service Area Office 3

สิริกัลยา บุญทนแสนทวีสุข¹ ผศ.ดร.เจริญวิญญู สมพงษ์ธรรม² และ ดร.ชยานิติ แบริดจ์³

Sirikanlaya Boontonsaenthaweesuk¹

Asst.Prof.Dr.Charoenwit Sompongtham² and Dr.Chayaniti Beady³

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี¹

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์หลัก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี²

อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชธานี³

Student of Program Education Administration, Graduate School, Ratchathani University¹

Thesis Advisor, Faculty of Education, Graduate School, Ratchathani University²

Professor, Graduate School, Ratchathani University³

E mail : krupapwiv@gmail.com

Received July 1, 2022; Revised October 26, 2022; Accepted December 15, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC และศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างานประกันคุณภาพสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ และประธานสภานักเรียน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เก็บข้อมูลโดยการสังเกตบริบท การวิเคราะห์เอกสาร การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสังเกตบริบท แบบสังเกตเอกสาร แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกและจัดระบบข้อมูลเพื่อให้เข้าใจถึงความหมายและความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์จากทัศนะของผู้ถูกวิจัย (A Native Category Approach) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC

1.1 ปัจจัยภายในประเด็นที่สรุปได้ คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านสภาพทางกายภาพ ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านภาวะผู้นำ

1.2 ปัจจัยภายนอก ประเด็นที่สรุปได้ คือ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านเทคโนโลยี

2. ผลการศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC

2.1 นวัตกรรม GO-ARC เกิดจากความร่วมมือของผู้บริหาร คณะครู ผนวกกับเกณฑ์ของ IQA Award เพื่อตอบสนองกฎเกณฑ์แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาให้สำเร็จ

2.2 นวัตกรรม GO-ARC มีขั้นตอนที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาจนกลายมาเป็นวัฒนธรรมองค์กร

2.3 นวัตกรรม GO-ARC ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดเป้าหมายชัดเจน(G-Goal) 2) ลงมือปฏิบัติทุกคน (O-Operation) 3) ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง (A-Assessment) 4) รุ่งเรืองจนเกิดผลลัพธ์ (R-Result) และ 5) ปรับเป็นวัฒนธรรมองค์กร (C-Corporate Culture)

2.4 ครูผู้สอนต้องมี Best Practice เป็นของตนเองเพื่อตอบสนองนวัตกรรม GO-ARC

คำสำคัญ : ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา,นวัตกรรม

ABSTRACT

The purposes of this research are to study the factors that promote the quality assurance system in educational institution with the innovation of GO-ARC; and to study the quality assurance system in educational institution with the innovation of GO-ARC. The key information providers are chairman of basic education institutions commission, school director, deputy school director, head of school quality assurance, head of the 8 learning subject groups and student council president by using a specific selection method (Purposive Sampling). Collecting data by observations, analyze documents, focus group discussion and interviews. The research tool used for data collection are the observation form, document analysis form, focus group discussion form and structured interview. Analyzing the data by categorizing and organizing the data in order to understand the meaning and relationship of the phenomenon from the perspective of the researcher (A Native Category Approach). The research findings were :

1. The results of a study the factors that promote the quality assurance system in educational institution with the innovation of GO-ARC.

1.1 The internal factors are personnel, budget, material and equipment, physical condition, organizational structure, organizational culture, and leadership.

1.2 The external factor are social, economic, political, and technological.

2. The results of a study the quality assurance system in educational institution with the innovation of GO-ARC.

2.1 GO-ARC innovation is born from the cooperation of administrators, teachers, combined with IQA Award criteria.

2.2 GO-ARC innovation has a process that has been passed down from generation to generation into corporate culture.

2.3 GO-ARC innovation consists of 5 steps: Goal, Operation, Assessment, Result, and Corporate Culture.

2.4 The teachers must have their own best practices to meet GO-ARC innovations.

Keywords : Quality assurance in educational institution, Innovation

บทนำ

ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็งมีประสิทธิภาพและดำเนินการอย่างยั่งยืน ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในสถานศึกษาต้องมีการทำงานที่มุ่งประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีความตระหนักรู้และเห็นคุณค่าของการทำงานเป็นระบบมีคุณภาพ ผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายและดำเนินกิจกรรม/โครงการที่ใช้ผลการประเมินตนเอง ผลการประเมินคุณภาพจากองค์กรภายนอกหรือผลการวิจัยที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาเองตลอดจนใช้ผลการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นฐานในการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน การติดตามตรวจสอบและปรับปรุงงานเป็นระยะจะช่วยให้งานบรรลุผลได้ดีและมีประสิทธิภาพ ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนก็จะเป็นที่พึงพอใจกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรหรือสถานประกอบการที่รับช่วงต่อจากสถานศึกษาด้วยการดำเนินงานที่ทุกคนมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบร่วมกันเช่นนี้ ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาจะเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร

การศึกษาที่แท้จริง และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นวิถีชีวิตในการทำงานของทุกคน เป็นวัฒนธรรมขององค์กรที่ยึดคุณภาพผู้เรียนฝังแน่นอยู่ในจิตใจตลอดเวลา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544, หน้า 2)

นวัตกรรมเป็นสิ่งที่กำลังได้รับความนิยมอย่างสูงในทุกวันนี้ แม้ในสถานศึกษาก็เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะนำไปสู่การบริหารสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ ซึ่งการเป็นองค์การนวัตกรรมเป็นกระแสการแข่งขันล่าสุด ใครทำได้เร็วก่อน ก็จะอยู่ในแถวหน้าของผู้ประสบความสำเร็จในยุคต่อไป ส่วนองค์การใดไม่สนใจนวัตกรรมเลย อาจจะต้องค่อย ๆ พัฒนาหรือพัฒนาช้า ดังนั้นทุกองค์การทั้งภาครัฐและเอกชนจึงควรใส่ใจในความเป็นองค์การนวัตกรรมอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งทางด้านความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันของประเทศ ทั้งด้านการศึกษา และการพัฒนาบุคลากรให้รู้เท่าทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เกิดขึ้นตลอดจนการค้นหาคำตอบทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อให้เกิดประโยชน์ และประสิทธิภาพในการทำงาน (ไชย ณ พล อัครศุภเศรษฐ์, 2550, หน้า 47) นวัตกรรมมีความสำคัญต่อการศึกษาหลายประการ ทั้งนี้เนื่องจากในโลกยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความก้าวหน้าทั้งด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ การศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากระบบการศึกษาที่มีอยู่เดิม เพื่อให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งเพื่อแก้ไขปัญหาทางด้านศึกษาบางอย่างที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมการศึกษาที่จะนำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาทางการศึกษาในบางเรื่อง เช่น ปัญหาที่เกี่ยวข้องกันจำนวนผู้เรียนที่มากขึ้น การพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย การผลิตและพัฒนาสื่อใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของมนุษย์ให้เพิ่มมากขึ้นด้วยระยะเวลาที่สั้นลง การใช้นวัตกรรมมาประยุกต์ในระบบการบริหารจัดการด้านการศึกษาที่มีส่วนช่วยให้การใช้ทรัพยากรการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ซุฬพล ทรงสุนทรวงศ์, 2559, หน้า 20-23)

จากการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ยังประสบปัญหาสำคัญดังนี้ ด้านการวางแผนเตรียมการปัญหาสำคัญได้แก่ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผน ด้านการดำเนินการปฏิบัติตามแผนได้แก่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามปฏิทินการปฏิบัติงาน ด้านการกำกับตรวจสอบการปฏิบัติงาน ได้แก่ ขาดระบบและความไม่จริงจังของคณะกรรมการประกันคุณภาพ และด้านการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการ ได้แก่ ขาดงบประมาณและความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน อย่างไรก็ตามโรงเรียนอนุบาลพิบูลมังสาหารวิภาควิทยาการ ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ก็สามารถพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC เป็นนวัตกรรมขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ตลกและกลายเป็นวัฒนธรรมขององค์กรจาก รุ่งสู่รุ่นที่แทรกซึมไปยังผู้บริหาร ครู และนักเรียน จนได้รับรางวัล IQA AWARD ระดับยอดเยี่ยม (อันดับ 1) ประเภทสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ภายใต้งานมหกรรมความสามารถทางศิลปหัตถกรรม วิชาการ และเทคโนโลยีของนักเรียน ปีการศึกษา 2561 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561, หน้า 91) นับเป็นสถานศึกษาต้นแบบที่มีระบบและกลไกการบริหารจัดการได้อย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพต่อไป

จากสภาพปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 หลายโรงเรียนที่ยังประสบปัญหาอยู่เพื่อให้มีการศึกษาโรงเรียนที่มีผลงานการประกันคุณภาพการศึกษา จึงศึกษาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดีเด่น : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลพิบูลมังสาหารวิภาควิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 เพื่อนำข้อมูลมาเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาไปใช้ในการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพตามแนวทางการประกันคุณภาพสถานศึกษา ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC ของโรงเรียนอนุบาลพิบูลมังสาหารวิภาควิทยาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
2. เพื่อศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC ของโรงเรียนอนุบาลพิบูลมังสาหารวิภาควิทยาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการวิจัยครั้งนี้ศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดีเด่น: กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลพิบูลมังสาหารวิภาควิทยาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ได้มีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดีเด่น: กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลพิบูลมั่งสารมหาวิทยาลัยวิทยาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดของเกจกนก เอื้อวงศ์ (2546, หน้า 5) มาเป็นแนวทางในการวิจัย ซึ่งแบ่งกลุ่มปัจจัยออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย 1.1) ปัจจัยด้านบุคลากร 1.2) ปัจจัยด้านงบประมาณ 1.3) ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ 1.4) ปัจจัยด้านสภาพทางกายภาพ 1.5) ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ 1.6) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การ 1.7) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ และ 2) ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย 2.1) ปัจจัยด้านสังคม 2.2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ 2.3) ปัจจัยด้านการเมือง 2.4) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี และศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดจากการปฏิบัติจริงของโรงเรียนอนุบาลพิบูลมั่งสารมหาวิทยาลัยวิทยาการ (2561) ด้วยนวัตกรรมGO-ARC ประกอบด้วย 1) กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน (G – Goal) 2) ลงมือปฏิบัติทุกคน (O – Operations) 3) ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง (A – Assessment) 4) รุ่งเรื่องเกิดผลลัพธ์ (R – Result) 5) ปรับเป็นวัฒนธรรมองค์กร (C – Corporate Culture)

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ใช้วิธีการคัดเลือกด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างานประกันคุณภาพสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ และประธานสภานักเรียน รวม 13 คนในโรงเรียนอนุบาลพิบูลมั่งสารมหาวิทยาลัยวิทยาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ซึ่งเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

ประเด็นที่ศึกษา

1. ปัจจัยที่ส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC ของโรงเรียนอนุบาลพิบูลมั่งสารมหาวิทยาลัยวิทยาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
2. ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC ของโรงเรียนอนุบาลพิบูลมั่งสารมหาวิทยาลัยวิทยาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสังเกตบริบทเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกต เป็นการเฝ้าดูสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมีจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้เพื่อพิจารณาหาความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นกับสิ่งอื่น
2. แบบวิเคราะห์เอกสารเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เช่น แผนปฏิบัติการประจำปี โครงการ หลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ หน่วยงานการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมายและตัวชี้วัด
3. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่เฉพาะเจาะจง โดยมีผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มเป็นผู้คอยจุดประเด็นในการสนทนาเพื่อชักจูงให้กลุ่มเกิดแนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางสนทนาอย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้ง
4. แบบสัมภาษณ์ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า ไม่สามารถดัดแปลงคำถามได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจำแนกและจัดระบบข้อมูลเพื่อให้เข้าใจถึงความหมายและความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์จากทัศนะของผู้วิจัย (A Native Category Approach) การวิเคราะห์ข้อมูลในความหมายนี้ จึงเป็นการจัดหมวดหมู่ของข้อมูล หาแบบแผน ความหมายและความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ภายใต้บริบททางสังคม และวัฒนธรรมที่ศึกษา และทำความเข้าใจกับความหลากหลายและความแตกต่างของข้อมูลที่เก็บรวบรวมมา
2. การหาความสัมพันธ์ของข้อมูล แยกแยะเงื่อนไขเพื่ออธิบายสาเหตุความสัมพันธ์ รวมทั้งเป็นการอธิบายการเกิดขึ้น การดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ที่ศึกษาลักษณะของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาสามารถสรุปประเด็นได้ดังนี้

ปัจจัยภายใน

1. ด้านบุคลากร พบว่า สถานศึกษามีบุคลากรเพียงพอและมีความรู้ความสามารถต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน และมีความเชื่อมั่นว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้
2. ด้านงบประมาณ พบว่า สถานศึกษาได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากชุมชนหรือหน่วยงานอื่น ซึ่งมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างพอเพียงภายใต้แผนงานที่กำหนดโดยมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังมีระบบการกำกับติดตามการใช้งบประมาณเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า สถานศึกษามีวัสดุอุปกรณ์เหมาะสมและเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวัสดุอุปกรณ์มีความสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็น มีการนำวัสดุอุปกรณ์มาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า เหมาะสม และมีการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์อย่างเหมาะสม
4. ด้านสภาพทางกายภาพ พบว่า สถานศึกษามีอาคารสถานที่เพียงพอ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษาความเป็นระเบียบ สะอาด ปลอดภัย และมีแหล่งเรียนรู้ภายในที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
5. ด้านโครงสร้างองค์การ พบว่า โครงสร้างการบริหารงานมีสายงานบังคับบัญชาที่เป็นระบบสันและคล่องตัว มีการกำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ของบุคลากรในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ชัดเจน มีคณะทำงานหรือฝ่ายที่รับผิดชอบซึ่งสถานศึกษาเอื้ออำนวยให้บุคลากรมีส่วนร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ช่วยให้เกิดการประสานงานที่ตระหว่างบุคลากร
6. ด้านวัฒนธรรมองค์การ พบว่า สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่ทุกคนเข้าใจตรงกันและยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ บุคลากรในสถานศึกษามีการทำงานเป็นทีม มีการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีความไว้วางใจและให้เกียรติซึ่งกันและกันเอื้อต่อการพัฒนาและเรียนรู้ร่วมกัน ยอมรับและเห็นคุณค่าของการประเมินเพื่อพัฒนางาน
7. ภาวะผู้นำ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการมองการณ์ไกลและมีแนวคิดในการพัฒนา เป็นผู้ที่มีทัศนคติได้รวดเร็ว แม่นยำ ถูกต้อง มีความมุ่งมั่นทุ่มเทในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีทักษะในการวางแผนกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ให้การสนับสนุนและเอื้ออำนวยให้บุคลากรปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา สามารถกระตุ้นจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ และทำหน้าที่สร้างความสัมพันธ์กับบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยใช้รูปแบบการบริหารที่ให้บุคลากร ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ปัจจัยภายนอก

1. ด้านสังคม พบว่า ชุมชนให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จึงเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผลการปฏิบัติงาน และให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา
2. ด้านเศรษฐกิจ พบว่า รัฐสามารถจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอสำหรับจัดกิจกรรมได้ตอบสนองความต้องการของสถานศึกษา และชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจพร้อมที่จะให้ความร่วมมือจึงสามารถสนับสนุนปัจจัยด้านงบประมาณและด้านทรัพยากรทางการศึกษาแก่สถานศึกษา
3. ด้านการเมือง พบว่า พระราชบัญญัติการศึกษาเป็นแรงผลักดันให้สถานศึกษาเร่งการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยมีนโยบายที่ให้สถานศึกษารับการประเมินจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานภายนอก หน่วยงานต้นสังกัดมีการนิเทศให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการส่งผลให้มีการพัฒนาบุคลากรและเกิดผลดีต่อการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
4. ด้านเทคโนโลยี พบว่า เนื่องจากมีความก้าวหน้าในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์โดยมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่าง ๆ เช่น Internet E-Book E-Learning การศึกษาทางไกล จึงมีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้เทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ เพื่อจัดทำสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการในระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามรูปแบบหรือวิธีการที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดไว้

ผลการศึกษากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC ของโรงเรียนอนุบาลพิบูลมั่งสารวิภาควัย

วิทยาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 สรุปประเด็นได้ดังนี้

1. นวัตกรรม GO-ARC เกิดจากความร่วมมือของผู้บริหาร คณะครู ผนวกกับเกณฑ์ของ IQA Award เพื่อตอบสนองกฎเกณฑ์แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาให้สำเร็จ
2. นวัตกรรม GO-ARC มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เป็นระบบซึ่งสอดคล้องกับมาจากรุ่นสู่รุ่นของบุคลากรทางการศึกษาจนกลายมาเป็นวัฒนธรรมองค์กรเพื่อใช้ขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
3. นวัตกรรม GO-ARC ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดเป้าหมายชัดเจน (G-Goal) 2) ลงมือปฏิบัติทุกคน (O-Operation) 3) ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง (A-Assessment) 4) รุ่งเรืองเกิดผลลัพธ์ (R-Result) 5) ปรับเป็นวัฒนธรรมองค์กร (C-Corporate Culture)
4. ครูผู้สอนต้องมี Best Practice เป็นของตนเองเพื่อตอบสนองนวัตกรรม GO-ARC ให้ดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC ของโรงเรียนอนุบาลพิบูลมังสาหารวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ทำให้เราทราบว่าปัจจัยที่ส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC นั้นมีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ล้วนส่งเสริมให้ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีประสิทธิภาพซึ่งมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1.1 จากการศึกษาปัจจัยภายในที่ส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านสภาพทางกายภาพ ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านวัฒนธรรมองค์การ และด้านภาวะผู้นำ นั้นล้วนส่งผลต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สถานศึกษาจึงต้องมีการคิดหาแนวทางกำกับติดตามและสนับสนุนการทำงานด้วยการประเมินผลภายในให้สำเร็จไปด้วยดีโดยต้องมีการวางแผน การเตรียมการพัฒนาบุคลากร และการกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการประเมินผลที่ประกอบด้วยทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียน และต้องมีการบริหารจัดการให้เกิดการทำงานแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในทุกขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเลิศ เย็นคงคา(2549, หน้า 55-56) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมภายในองค์กรเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสามารถเปลี่ยนแปลงหรือควบคุมได้และยังเป็นตัวกำหนดจุดแข็ง จุดอ่อน ขององค์กรได้ ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในองค์กรประกอบด้วย โครงสร้างองค์กร (Corporate Structure) คือ การจัดระเบียบบทบาทความสัมพันธ์ของพนักงานอย่างเป็นทางการ ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงการติดต่อสื่อสาร อำนาจหน้าที่ การไหลเวียนของงาน วัฒนธรรมองค์กร (Corporate Culture) คือ ความเชื่อ ความคาดหวัง และค่านิยมร่วมกันของพนักงานในองค์กรและจะถูกถ่ายทอดจากพนักงานรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่ง วัฒนธรรมเหล่านี้สร้างบรรทัดฐานที่ระบุพฤติกรรมที่ยอมรับได้ของพนักงานตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงสุดตลอดถึงพนักงานระดับล่างสุด ทรัพยากรองค์กร (Corporate Resources) โดยทั่วไปทรัพยากรองค์กรจะถูกยอมรับภายใต้ภาระหน้าที่ขององค์กร และสอดคล้องกับแนวคิดของ เอกชัย บุญยาศิษฐาน (2553, หน้า 79-89) ที่ได้เสนอตัวแบบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน คือ PRIMO-F Analysis รูปแบบนี้เสนอปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน 6 ปัจจัย คือ P (People) หมายถึง ปัจจัยด้านบุคลากร ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ความรู้ ความสามารถ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กร จิตสำนึก ทักษะ ทักษะใจ R (Resources) หมายถึง ปัจจัยทรัพยากร ได้แก่ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน สถานที่ตั้ง ทำเลขององค์กร ความสำเร็จในอดีต ภาพลักษณ์องค์กร I (Innovation) หมายถึง ปัจจัยด้านนวัตกรรมและความคิด ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ การวิจัยและพัฒนา เครื่องมือเครื่องใช้ M (Marketing) หมายถึง ปัจจัยด้านการตลาด ได้แก่ ช่องทางการจำหน่าย ข้อได้เปรียบทางการตลาด O (Operation) หมายถึง ปัจจัยด้านการปฏิบัติการ ได้แก่ สมรรถนะองค์กร กระบวนการทำงาน ระบบบริหารจัดการ ความชัดเจนของขั้นตอนการปฏิบัติงาน F (Finance) หมายถึง ปัจจัยด้านการเงิน ได้แก่ ฐานะการเงิน การหมุนเวียนเงินสด 4P Analysis รูปแบบนี้เสนอปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน 4 ปัจจัย P (People) หมายถึง ปัจจัยด้านบุคลากร ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ความรู้ ความสามารถภาวะผู้นำของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กร จิตสำนึก ทักษะ ทักษะใจ P (Properties) หมายถึง ทรัพย์สิน ได้แก่ อาคาร เครื่องจักร สิ่งอำนวยความสะดวก P (Processes) หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ได้แก่ ภาวะผู้นำ กระบวนการทางการเงิน P (Products) หมายถึง ผลิตภัณฑ์กับการบริการ ได้แก่ ลูกค้า การขายผลิตภัณฑ์ การตลาด Seven-S Framework of McKinsey รูปแบบนี้เสนอปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน 7 ปัจจัย คือ กลยุทธ์ (Strategy) หมายถึง แผนที่กำหนดขึ้นเพื่อสร้างหรือคงไว้ซึ่งความได้เปรียบในการแข่งขันหรือหาช่องทางอย่างอื่น โครงสร้าง (Structure) หมายถึง วิธีการหรือแนวทางที่องค์กรถูกจัดสร้างขึ้น ระบบ (System) หมายถึง กิจกรรม

หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานประจำวันที่บุคลากรในองค์กรต้องดำเนินการให้ลุล่วง ค่านิยมร่วม (Shared Value) หมายถึง วัฒนธรรมองค์กรหรือทัศนคติหรือความรู้สึกนึกคิดของบุคลากรที่ไปในทิศทางเดียวกันรูปแบบ (Style) หมายถึง รูปแบบของควมมีภาวะผู้นำที่ผู้บริหารนำมาใช้บุคลากร (Staff) หมายถึง พนักงานหรือลูกจ้างที่รวมถึงความสามารถหรือสมรรถนะของพวกเขาด้วยทักษะ (Skill) หมายถึง ความรู้ความชำนาญของพนักงานหรือลูกจ้างที่มีต่องานที่ต้องทำให้ลุล่วงตามเป้าหมาย MMPF รูปแบบนี้เสนอปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน 4 ปัจจัย คือ M (Marketing) หมายถึง ปัจจัยด้านการตลาด ได้แก่ ความเป็นผู้นำด้านการตลาด ชื่อเสียง เครื่องหมายการค้า M (Management) หมายถึง การบริหารจัดการ ได้แก่ ผู้บริหารมีความมุ่งมั่น ความสามารถของบุคลากร การฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ มีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ P (Production) หมายถึง การผลิตหรือการบริการ ได้แก่ แผนการผลิตที่ดีผู้ส่งมอบที่มีประสิทธิภาพ F (Finance) หมายถึง การเงิน ฐานะการเงิน การหมุนเวียนเงินสด

1.2 ปัจจัยภายนอกที่ส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านเทคโนโลยี ซึ่งปฏิเสธไม่ได้ว่าปัจจุบันสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทั้งทางบวกและทางลบ และปัจจุบันเทคโนโลยีได้พัฒนาเรื่อย ๆ และเทคโนโลยีเหล่านี้ก็ถูกนำมาใช้ร่วมกับระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์อันจะเป็นการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวัฒน์ศิรินิรันดร์ และภานา สายชู (2553, หน้า 41-47) ที่กล่าวว่า สภาพแวดล้อมภายนอกทั่วไปจะมีความสัมพันธ์กับองค์กรโดยตรงเป็นปัจจัยต่าง ๆ ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินการขององค์กรแต่สามารถมีอิทธิพลหรือผลกระทบทางอ้อมต่อองค์กร เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี ปัจจัยทางการเมือง มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับนโยบายการเกิดขึ้นและการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยนี้มีส่วนที่จะส่งผลกระทบต่อองค์กรได้ทั้งทางบวกและทางลบขึ้นอยู่กับผลกระทบเป็นโอกาสหรืออุปสรรคต่อองค์กร ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สภาวะเศรษฐกิจของประเทศมีส่วนสำคัญต่อการดำเนินงานทางธุรกิจขององค์กรอย่างสูง เป็นปัจจัยที่สามารถส่งผลกระทบต่อองค์กรได้ทั้งที่เป็นโอกาสหรืออุปสรรคที่องค์กรต้องเฝ้าติดตามความเคลื่อนไหวอยู่เสมอ ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับชีวิตประจำวันเพื่อที่จะมีความพร้อมต่อการปรับเปลี่ยนไป ปัจจัยทางเทคโนโลยีมีความสำคัญต่อการประกอบธุรกิจในปัจจัยการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาพัฒนาสินค้าและบริการเดิมให้มีศักยภาพในการแข่งขันมากขึ้น เทคโนโลยีจึงเป็นหัวใจของการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์และยังมีส่วนสำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้สูงขึ้นและสอดคล้องกับแนวคิดของ ไพชนันต์ ศรีม่วง (2555, หน้า 66) ที่ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมภายนอกประกอบด้วย ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social and Cultural) หมายถึง โครงสร้างประชากร การเคลื่อนย้าย อาชีพ การศึกษาการอนามัย ค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนความรู้ ทัศนคติ พฤติกรรมของประชาชนและชุมชนท้องถิ่น ในเขตบริการของสถานศึกษา ด้านเทคโนโลยี (Technology) หมายถึง ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีทางการบริหารการศึกษาที่เกิดขึ้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านเศรษฐกิจ (Economics) หมายถึง โครงสร้างทางรายได้ การกระจายรายได้ หรือรายได้จากการประกอบอาชีพของประชาชนในท้องถิ่น ด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and Legal) หมายถึง นโยบาย ยุทธศาสตร์ กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของรัฐบาล กระทรวง หน่วยงานต้นสังกัด และการปกครองของท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา

2. จากการศึกษากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC ของโรงเรียนอนุบาลพิบูลมั่งสารวิภาควิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล คือ นวัตกรรม GO-ARC เกิดจากร่วมมือของผู้บริหารและครู ผนวกกับเกณฑ์ของ IQA Award ซึ่งเป็นขั้นตอนการปฏิบัติที่ไม่ต้องใช้ทฤษฎีที่ไม่ยุ่งยาก สามารถปฏิบัติได้จริง และเกิดผลจริง โดยเป็นขั้นตอนการปฏิบัติที่สืบเนื่องกันมานาน ปัจจัยความสำเร็จในการปฏิบัติอันดีเลิศ คือ ทุกภาคส่วนได้ร่วมด้วยช่วยกันในการนำไปใช้ตั้งแต่ระดับโรงเรียน ครู และนักเรียน โดยมีชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นผู้ตรวจสอบการทำงาน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดเป้าหมายชัดเจน (G-Goal) 2) ลงมือปฏิบัติทุกคน (O-Operation) 3) ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง (A-Assessment) 4) รุ่งเรืองเกิดผลลัพธ์ (R-Result) และ 5) ปรับเป็นวัฒนธรรมองค์กร (C-Corporate Culture) ซึ่งขั้นตอนการปฏิบัตินี้ล้วนส่งผลต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิภาวรรณ เลขาวัฒนะ (2550, หน้า 79) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิธีการเทียบเคียงสมรรถนะ ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิธีการเทียบเคียงสมรรถนะมีลักษณะเป็นแผนภูมิโครงสร้างกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ โครงสร้างหลักและโครงสร้างเสริม โดยโครงสร้างหลักเป็นขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สร้างเป้าหมายร่วมกัน 2) เตรียมการเทียบเคียง 3) ดำเนินการเทียบเคียง 4) ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการ

ทำงาน 5) ทบทวนและตรวจสอบการทำงานและ 6) ประเมินภายในและจัดทำรายงานการประเมินตนเอง ในแต่ละขั้นใช้การดำเนินการตามวงจรคุณภาพ PDCA ส่วนโครงการเสริมเป็นส่วนสนับสนุนให้การดำเนินงานของโครงสร้างหลักเป็นไปได้อย่างราบรื่น ครบวงจร ประกอบด้วย 2 ฝ่าย คือ 1) ฝ่ายสนับสนุนประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะทำงาน ชุมชนและหน่วยงานต้นสังกัด 2) ฝ่ายติดตามและประเมินคุณภาพ ประกอบด้วย กลุ่มติดตามคุณภาพ และกลุ่มประเมินคุณภาพและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไมตรี บุญทศ (2554, หน้า 56) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายในมีองค์ประกอบดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ 3) กลไกการดำเนินงานของรูปแบบ 4) สรุปสาระสำคัญของรูปแบบ เรียกว่า PDR Model มาจากสาระสำคัญ 3 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 ขั้น P หมายถึง เตรียม คือ 1) เตรียมการประชุม 2) เตรียมตัวแต่งตั้ง 3) เตรียมใจกำหนดเป้าหมาย ขั้นตอนที่ 2 ขั้น D หมายถึง ดำเนินการ คือ 1) หลักการ 2) หลักเกณฑ์ 3) หลักฐาน ซึ่งต้องใช้ในการดำเนินงานตามวงจร PDCA ทั้ง 4 ตอน คือ P (วางแผน) D (ปฏิบัติตามแผน) C (ตรวจสอบ) A (ปรับปรุง) ขั้นตอนที่ 3 ขั้น R หมายถึง รายงาน คือ 1) รวบรวมข้อมูล 2) ร้อยรัดสังเคราะห์ข้อมูลให้ทันกำหนด 3) เขียนรายงานให้ถูกต้องเรียบร้อย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับเขตพื้นที่การศึกษา

- 1) เขตพื้นที่การศึกษาควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาที่จะทำการประเมินเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการกำหนดวิธีการประเมิน แผน และเครื่องมือการประเมินให้มีความชัดเจนและเหมาะสมครอบคลุมเพื่อจะได้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับการให้คำแนะนำช่วยเหลือสถานศึกษาในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา
- 2) เขตพื้นที่การศึกษาควรมีนโยบายสนับสนุนส่งเสริมและสร้างกลไกให้สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้เพื่อให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ตามปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ ตลอดจนให้มีการรายงานผลการประเมินและการพัฒนาต่อสาธารณชน
- 3) เขตพื้นที่การศึกษาควรประยุกต์ขั้นตอนของนวัตกรรม GO-ARC มาใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในสถานศึกษาอื่นเพื่อให้ทราบข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุมจากระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ
- 4) หน่วยงานที่รับผิดชอบในการผลิตและพัฒนาครู ควรกำหนดหลักสูตรเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้หลักการของนวัตกรรม GO-ARC เพื่อผลิตและพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจที่จะดำเนินการทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนการสอนและส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโดยภาพรวมของโรงเรียนอย่างถูกต้องครบถ้วน พร้อมทั้งให้ครูตระหนักว่าการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นภารกิจจำเป็นที่ครูทุกคนต้องดำเนินการ

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

- 1) สถานศึกษาควรออกแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เหมาะสมกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งนี้ควรคำนึงถึงการดำเนินการให้เป็นงานปกติของสถานศึกษาเพื่อลดความยุ่งยากซ้ำซ้อนโดยจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่มีการบูรณาการแผนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาหรือกิจกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรโดยการสร้างความตระหนักและให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กำหนดให้มีแผนพัฒนาบุคลากรเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องทั่วถึง และสนับสนุนส่งเสริมให้มีระบบหรือกลไกการเรียนรู้ของบุคลากรเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน
- 2) วัฒนธรรมองค์การเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการเป็นอย่างมาก ผู้บริหารสถานศึกษาควรเสริมสร้างให้บุคลากรในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีวัฒนธรรมองค์การที่มุ่งสู่คุณภาพโดยส่งเสริมตัวแบบของการเป็นครูที่ดีที่มีแบบแผนการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานให้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ออกแบบการบริหารให้บุคลากรมีการทำงานเป็นทีม มีโอกาสได้ร่วมคิด ร่วมเรียนรู้ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินและปรับปรุงพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง
- 3) การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาซึ่งขั้นตอนของนวัตกรรม GO-ARC เป็นระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ควรสร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นความสำคัญและควรกำหนดแนวปฏิบัติ

เกี่ยวกับการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ชัดเจน ทั้งในส่วนของ การประเมินตนเองของสถานศึกษา และการประเมินจากหน่วยงานต้นสังกัด

4) การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายส่งผลสำเร็จต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยนวัตกรรม GO-ARC ผู้บริหารควรสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ของบุคลากร และการนำบุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมที่เหมาะสมทั้งในด้านทัศนคติต่อการทำงานและทักษะการทำงาน เช่น มีการกระตุ้นจิตใจ นิเทศการสอน และมีการฝึกอบรมเฉพาะเรื่อง ได้แก่ ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการวางแผนการตัดสินใจ รวมทั้งควรมีการออกแบบการทำงานที่สนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินการในทุกด้าน

5) รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่แวดล้อม ดังนั้นผู้บริหารควรประเมินตนเองและวิเคราะห์สถานการณ์ของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ส่งเสริมต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อการดำเนินการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาและพัฒนา รูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานโดยปกติของสถานศึกษาให้มากที่สุด และให้ความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา

2.2 ควรศึกษาและพัฒนา ระบบการประเมินภายในสถานศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จ

2.3 ควรศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้เป็นหลักในการออกแบบพัฒนารูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษารูปแบบอื่น

2.4 ควรศึกษาเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมคุณภาพในบริบทของสังคมและวัฒนธรรมในการทำงานของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืน

บรรณานุกรม

ซัชพล ทรงสุนทรวงศ์. (2559). นวัตกรรมบริการ : กลยุทธ์ที่สร้างความได้เปรียบ

ทางการแข่งขันขององค์กรธุรกิจบริการ. หลักสูตรปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาการจัดการมหาวิทยาลัยศิลปากร.

ไชย ฌ พล อัครศุภเศรษฐ์. (2550). การสร้างสรรค์นวัตกรรม. กรุงเทพฯ : Pluspress.

บุญเลิศ เย็นคงคง. (2549). การจัดการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ไมตรี บุญทศ. (2554). การพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). ประกาศสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง ผลการคัดเลือกสถานศึกษาเพื่อรับรางวัล IQA

AWARD ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ประจำปี 2561. กลุ่มส่งเสริมและพัฒนา

ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). การประกันคุณภาพและมาตรฐาน

การศึกษา : กรณีศึกษานิวซีแลนด์. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

สุวัฒน์ ศิริรินทร์ และ ภาวนา สายชู. (2553). MBA handbook : คู่มือสำหรับนัก

บริหารและนักศึกษาปริญญาโท. กรุงเทพฯ : ซี แอนด์ เอ็น.